

ŠUME

Veliki dio svijeta pripada području umjerene klime – što znači da u tim predjelima nije niti previše hladno niti previše vruće. U takvim predjelima cijele godine ima dovoljno vlage. To je pravo mjesto za bjelogoričnu šumu koje ima najviše upravo u Europi, pa tako i u Hrvatskoj većinu šuma čine bjelogorične ili listopadne šume. Zašto listopadne? Takva šuma se tijekom cijele godine mijenja. U proljeće je nježno zelena, u ljeto potpuno zelena, a u jesen počinje svečanost boja – žute, smeđe, crvene, crvenkaste i svih njihovih tonova. Zimi je takva šuma gola i jedino je zimi moguće vidjeti pravi oblik grana i krošnje u cjelini. Dakle, listopadno drveće u jesen gubi lišće, pa je tako i dobilo ime.

Kao cjelina, šuma je golemi organizam koji se sastoji od mnogo dijelova. U šumi se rijetko gdje životinjski i biljni svijet isprepliću i nadopunjuju i to od zemlje, pa do najviših stabala. Šuma je i tvorac klime. Milijuni stabala izlučuju kisik i vlagu, stvaraju čisti zrak i kišu. Šuma skreće i zaustavlja vjetrove i bitno utječe na klimu nekog područja. Zato je šuma važna za život i opstanak svih živih bića u njezinoj okolini. Postoji mnogo vrsta bjelogoričnih šuma. Obično ih nazivamo prema glavnoj vrsti drveta koje u njoj raste. Tako kod nas rastu hrastove šume (u Slavoniji), bukove šume (u Lici), grabove šume (u okolici Zagreba)... Dakako postoje šume u kojima su mnoge vrste stabala izmiješane, pa se takve šume zovu mješovite šume. Drvo je, dakako, najvažniji organizam u šumi. O rastu i razvoju drveta ovise mnoge druge biljke i životinje, od sitnih kukaca i gusjenica koje žive na samom tlu, pa sve do velikih ptica koje se gnijezde na vrhu stabla.

Promotrimo malo kako šuma izgleda. Šumu možemo uvjetno podijeliti na pet slojeva ili katova:

TLO: Temelj šume je tlo u kojem je drveće zakorijenjeno i kojemu ono stalno „poklanja“ lišće, grane, sjemenke, opalo voće i, s vremenom, vlastito „tijelo“ - kad uginu i počne se raspadati.

LISTINAC: „Pod“ šume sastoji se od uvelog i trulog lišća, ostalih biljnih ostataka, gljiva i bezbrojnih sitnih životinja koje žive u tom pokrovu.

PRIZEMNI SLOJ: Ovaj bismo sloj mogli nazvati cvjetnim i biljnim sagom; ovdje nalazimo i paprat, te mahovinu i mnoge druge niske biljke, kao i bezbroj životinja, osobito kukaca i drugih beskralješnjaka.

GRMLJE: Ovaj se sloj sastoji od grmlja, viših drvenastih biljaka i mladog drveća. Gusto grmlje koje popunjava praznine u svodu pruža zaštitu mnogim bićima, osobito kukcima i pticama.

DRVEĆE: Najvišu razinu tvore isprepletene grane, grančice, lišće i plodovi odraslog drveća, kao i velik broj bića koja tu žive. Zavirimo malo u slojeve šume i promotrimo tko sve tamo stanuje. Naravno, ne možemo spomenuti sve stanovnike.

